

Csurgó és Vidéke

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap — Megjelenik minden vasárnap

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre: 4 frt (8 kor.) Félévre: 2 frt (4 kor.)
Negyedévre: 1 frt (2 kor.)
Egyes szám ára: 10 kr. (20 fill.)

Szerkeszti:

Dr. Nagy Sándor ügyvéd.
Szerkesztőség: Csurgó, Széchenyi-tér,
Kéziratok vissza nem adatnak.

KIADÓHIVATAL:

Vágó Gyula könyvnyomdája,
hova az előfizetési díjak és a hirdetések küldendők.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A vidéki építőipar jövője.*)

Roppant nagy érdeklődéssel várták a vidéki építőiparosok azt a törvényjavaslatot, a melyet a magyar pénzügyminiszter a vidéki házak adómentessége tárgyában a képviselőház elé terjesztett. Ettől a törvényjavaslattól várta annyi vidéki építőiparos a megváltást, iparágának fellendítését, a városok pedig az építési kedv emelkedését remélték, a mi természetesen a vidéki városok modern rendezését is vonná maga után.

Nos, megjött a törvényjavaslat és vele együtt a — rekriminációk. Mert bizony ez a törvényjavaslat nem foglalja magában mindazokat az intézkedéseket, a melyek a vidéki építőipar érdekeit abban az arányban és avval a hatással előmozdítani képesek volnának, a hogy azt a vidéki kereskedelmi és iparkamrák kontemplálták, amidőn karöltve és egyetértőleg ezt az országra szóló mozgalmat megindították. Ennek a mozgalomnak nyilvánvalóan az volt a célja, hogy gátat vetve annak a centralizáló áramlatnak, a mely az ország szellemi és anyagi erőit a fővárosban összponto-

*) „A Magyar Téglaiipar és Építők Közlönye” f. é. 9. számából.

sitja és a vidéki városok nagyobb részét nagykiterjedésű, élettelen falvakká teszi, megindítsa a decentralizáció hasznos műveletét, a mely a vidéki városoknak régi érvényüket helyreállítsa. De a kereskedelmi és iparkamrák, ismerve a vidék viszonyait, olyan követeléseket szabtak, a melyek, ha teljesülnek, tényleg hivatva lettek volna a vidéki városokat — különbség nélkül — feleleveníteni, az építési és ezzel együtt a városrendezési kedvet nagyban fejleszteni.

A pénzügyminiszter által előterjesztett törvényjavaslat azonban olyan hiányos és olyan egyoldalú a kedvezmények megadásában, hogy azt a benyomást kelti, mintha a kormány épen attól félne, hogy a vidéki városok nagyon is találnának fejlődni a főváros rovására, vagyis a pénzügyminiszter ur fél a decentralizációtól.

A törvényjavaslat 12 és 15 évi adómentességet helyez kilátásba az eddigi 10 és 12 évvel szemben. Ettől a két, illetve három évi többlettől várjuk-e a gyarló viszonyok oly nagymérvű javítását? A kamarák 20 -- 25 évi adómentességet kértek.

De még ez a kegyelem sem jutott ki a törvényjavaslat értelmében minden vidéki városnak, hanem csak azok-

nak, a melyekben az általános házbéradó fennáll, vagyis a hol a lakóházaknak ki nem adott részeit is megadóztatják. Mindnyájan tudjuk, hogy ezek a vidéki városoknak csak kisebb részét képezik. De még ez k sem élvezik a kedvezményt egyenlő arányban, hanem ezeknél is attól függ, vajjon fel tud-e mutatni 10,000 lakost vagy sem? Hát a többi vidéki városok, a melyek ezen fő- és alcsoportok egyikébe sem tartoznak? Azokkal mi lesz? Semmi! Azok részint hivatalnokai, részint a sanyaru üzletviszonyok által tönkretett városok, azokkal törődnünk — a törvényjavaslat felogása szerint — nem kell.

De a törvényjavaslat még tovább is megy abban a törekvésében, hogy a kilátásba helyezett sovány kedvezményt is élvezhetlenné tegye. Az egész kedvezményt ahhoz a drakonikus föltételhez köti, hogy az ily módon tervbe vett vidéki városok rendezését három év alatt, vagyis 1899. december végéig teljesen be kell fejezni.

Ez azonban egyenesen lehetetlen!

A magánépítkezések a vidéki városokban csak úgy, mint a fővárosban, mindig az illető utcza, vagy az egész város rendezésével áll egyenes arányban, vagyis, ha az illető városok azt akarják, hogy a magánépítkezések száma növekedjék, hozzá kell látniok utczaik

T á r c s a.

Az ipar és kereskedés fejlődése hazánkban.

(Elnöki megnyitó a Csurgói Kereskedő- és Iparosifjak Egyletének millenniumi ünnepélyén.)

Tisztelt Közönség!

Ha chablonszerű elnöki megnyitó beszédet vagy magas szárnyalású ünnepi szónoklatot vártak tőlem, nagyon csalódtak. Azok után, miket gymnasiumunk, tanítóképző intézetünk s városi képviselőtestületünk ünnepélyein hallottunk ezeréves történeti multunkról, nekem alig lehet szavam e körben. Az előttem nyilvánvalóan szólott nagy tudást tanúsító férfiakhoz csak egyben, a hazafiság érzelmében, a hazafias lelkesedésben érzem magamat hasonlónak. Ujat ő utának nemzetünk hivatásáról, neveléséről s jogfejlődéséről úgy sem tudnék mondani, helyén való lesz tehát, ha ez ünnepélyes alkalommal 1000 éves multunkból az ipar és kereskedelem fejlődéséről emlékezem meg röviden.

Abból, hogy nemzetünk bölcsője messze keleten, Ázsiában az Altai hegység tövében ringott, hogy őseink pásztoreletet folyt. Itak, téves volna az ipar és kereskedés teljes hiányára következtetni. Az előkelők szerették a fenyves öltözeteket, párducz-kaczag nyt. ékszereket, arany és ezüst edényeket, mindezeket cserekereskedés útján szerezték be. Voltak azonban közöttük takácsok, tímárok, szűcsök, vargák, kovácsok, sőt fegyvergyártók is, bár fegyvereiket az alsóbb rendűek jobbjára maguk készítették s a telet fegyvergyártással és nyitköszörléssel töltötték.

Az Árpádházról származott királyok alatt már határozottan kitűnt az ötvös- vagyis aranymives-mesterség s a mindennapi szükségletet fegyverben és ruházatban magyar iparosok állították elő. A főurak és királyok előtt kedveltek voltak a velencei selyem és bársonyszövetek s így élénk kereskedés folyt hazánk és Velence között. Ezen kívül vásárokat is több helyen tartottak, I. Béla királyunk szaporította a vásárok számát s ezeket német és olasz kereskedők számosan látogatták. Ennek az a haszna is megvolt, hogy a nálunknál miveltebb olasz és német nemzetek iparczikkei mintáruk szolgáltak magyar iparosainknak. De nemcsak látogatóba jöttek hozzánk az idegenek, hanem

egyes városainkban le is telepedtek. Így Esztergomban, az ország akkori fő- és székvárosában az olasz, német, francia, görög, sőt hollandi szó sem volt idegen. A fentebb is említett I. Béla szabályozta legelőször a mérleg használatát. Árpádházi királyaink már pénzt is verettek, de a pénzérték nem volt egységes. Más volt a budai, más a szepesi dénár értéke. II. István és II. Béla idejében Európa nyugati államainak példájára feloldalra kivert lemez-pénzek jöttek forgalomba. De mivel ezek hamar koptak, gyakran be kellett váltani s ilyenkor az előállítási költséget levonták az új pénzből. Ez aztán II. Endre alatt már annyira ment, hogy az új pénzt csak jószág-elkobzás terhe alatt lehetett forgalomba hozni.

Az Árpádház kihaltá után mindinkább érvényesül iparunk és kereskedésünkben az olasz és német befolyás. Annak Róbert Károly, Nagy Lajos és Mátyás. ennek Zsigmond királyaink voltak fötenyezői. E korban terjedt el a gyapju- és vászonszövés, valamint a kocsigyártás. A magyar vászonnak kelet felé, a kocsinak nyugat felé volt kivitele. Kitűntek iparosaink közül a szathmári esztergályosok, a szepesi viaszöntők, a szász tűcsinálók és rézmivesek, a pozsonyi puska-porkészítők. E korban kezdék a kandallókat

rendezéséhez. Már pedig az ilyen nyakra-főre való városrendezés oly nagy áldozatokkal jár, a melyeket a legtöbb vidéki város alig fog elbírní, mert lakosai a minden néven nevezendő pótdó terhe alatt már ugyis eleget szenvednek.

Hátra volna még az építési spekuláció, a különféle építőtársulatok működése, a mely a fővárosban szép sikereket mutatott fel. Csak hogy ebben a tekintetben is a vidéki városok helyzete aránytalanul kedvezőlenebb, mint a fővárosé. Míg a fővárosban olcsó pénzzel lehet építeni a fővárosi pénzügyintézetek helybeli építkezésekre szívesen adnak olcsó kölcsönöket, addig a vidéki pénzügyintézetek álláspontja vidéki városok házaival szemben a lehető legmerekvebb, arról nem is szólva, hogy fővárosi pénzügyintézeteknél vidéki városi pénzügyintézeteknél alig lehet. S nem hisszük, hogy a pénzügyminiszter törvényjavaslata ezen helyzeten javítani lesz képes.

Az építőipart a vidéken csakis úgy lehetne előmozdítani, ha a kedvezményeket általánosítják s a mozgalmat olyan tágabb mederben indítják meg, hogy az nagyobb surlódások nélkül célhoz is vezethessen.

Főlőleges mondanunk, hogy az építőipar fejlesztése a vidéken a vidéki városok létérdekét képezik s azért nem is csodálkozunk, hogy a vidéken kezdik már belátni, hogy a pénzügyminiszter törvényjavaslata nem tartalmazza azokat a kedvezményeket, a melyekre a vidéki városoknak szükségük van. — Néhány város már fölterjesztéssel is élt a képviselőházhoz, kimutatván, hogy a célba vett kedvezmény tulajdonképen nem is kedvezmény. De főlőtte szükséges volna, hogy az összes vidéki városok egyértelműleg terjeszszék fel kérvényeiket a képviselőházhoz s adják elő jogos kívánságaikat s reméljük, hogy a pénzügyminiszter törvényjavaslata oly módosításokkal fog határozatra emeltetni, a melyek megadják a vidéki

városoknak mindazokat az építési kedvezményeket, a melyeket oly régen kívánnak s a melyet a törvényjavaslat úgy, ahogy most van, — nem ad meg.

Kállai Leó,
a „Magyar Téglaiipar és Építők
Közlönye“ szerkesztője.

H i r o k.

— **Tisztelettel kérjük mindazokat, kik a Csurgo és Vidékére a félév elején előfizetésüket meg nem ujtották, hogy szíveskedjenek azt mielőbb eszközölni; azokat pedig, kik a lap árával régebb idő óta hátralékban vannak felkérjük hátralékaik lerovasára.**

Tisztelettel A KIADÓHIVATAL.

— **Szabadságon.** Andorka Gyula kir. járásbíró a napokban kezdi meg 2 heti szabadságát, mely idő alatt a bíróság elnöki teendőit Hochreiter László aljársbíró végzi.

— **Kinevezés.** Haránth Szilárd csurgói adóhivatali tisztviselőt a pénzügyminiszter Kaposvárra ellenőrré léptette elő. Haránth már új állását el is foglalta.

— **Tiller Samu** Somogy megye szülötte jelenleg budapesti nagykereskedő szülő földje iránti mely és önzetlen szeretetének fényes jelét adta a napokban, amikor is — mint értellünk — egy levéllel kereste föl a kaposvári polgármesteri hivatalt, melyben felkéri a legmerekvebb szavakban, hogy a kaposvári iparos és kereskedő segédek egyesületéből válasszon ki 50 érdemes tagot s indítsa őket utba Budapest felé a kiállítás megtekintése céljából ó ezeknek összes felmerülhető költségeit viselni fogja. Levett kalappal hallgatjuk az értesítést, melyet ezen tett a mai világban méltán meg is érdemel.

— **Tallán Béla** Somogy vármegye volt főispánja, jelenleg Békési főispán törvény javaslatot készítet, a munkások és cselédek sorsának, betegség, baleset és aggkor eseteire való biztosításáról. A törvényjavaslat nagy humanizmussal van megszerkesztve.

— **A folyó hó 9-én Csurgón tartott igazgató-tanács közérdekű határozatai a következők:** 1. A főgimnáziumi építkezés — feltéve, hogy vállalkozó akad, megkezdődik aug. hó 15-én s e naptól kezdve f. é. október hó 31-ig a főépület falazata elkészítendő, úgy, hogy november hó első felében

a tető rátehető legyen. 2. A verseny-pályázat kihirdetettik és pedig 3 budapesti hetilapban (vállalkozók 3 fele lapja) és a „Csurgo és Vidék“ben július 29-iki lejárattal. 3. A pályázatok felett való döntés végett aug. 3-án igazgató-tanács ülés leendő s a további teendők beszéltetnek meg. 4. A téglaszállítóval (Junker Gusztáv né szül. Salamon Emma) a szerződés megkötöttet, úgy, hogy 15 naponként 200.000 db. faltéglát szállít, azon naptól számítva ez időköz, midőn a vállalkozó az e célra szolgáló helyet kijelölte. A téglamennyiség 1 — 800.000 legalább; de köteles a megkívántató egész mennyiséget szállítani, 1000 éf 14, részben 13 frtért a helyszinre szállítva. 5. Az összes munkák egy egyének adatnak át valamint mindenemű anyag beszerzése a téglát kivéve. 6. Egy szűkebb építető bizottság választott: Verbay Istvan, dr. Vida Károly, Bodola László és Szántó János személyében. Kiknek az egyházmegyei határozatok s az igazgató-tanács utasítása keretében teljehatalom adatik.

— **Kinevezés.** A főispáni titkári állás hosszú ideig üresedésben volt. A mult napokban azonban a belügyi miniszter ifju Maár Gyula közigazgatási gyakoronokot kinevezte segéd fogalmazói ranggal somogyvármegyei főispáni titkárrá.

— **Hivatalos iratok 1849-ből.** Birány Gyula tanár, lapunk munkatársa, makulatura papirosok közt rákadat azon összes hivatalos iratok másolataira melyek 1849. jan. 31-től szept. 3-áig Alsók községhez érkeztek. Az egész 10 nagy irott ivet tesz ki s birjuk munkatársunk ígérte, hogy azt részenként közölni fogja lapunkban, mihelyt a kéziratot olvasható állapotba helyezni sikerül.

— **Képviselőtestületi ülés,** melyen senki sem jelent meg. Jul. 8-án Csurgó bírája képviselőtestületi ülést hívott egybe, hogy a földmivelési miniszter által a szülő, mely ellen védekezésre kiadott rendeletet ismertesse s a teendőket határozatilag kimondassa. Azonban dacára a tárgy fontosságának a gyűlésen egyetlen egy képviselő sem jelent meg s így azt megtartani sem lehetett. Hogy a miniszteri rendelet mégis közöltessék, a bíró a csurgói szülőhegy mestereinek adta ki a fontos rendeletet, hogy a helyi birtokosokkal saját hatáskörében ismertesse. Szomorú dolog biz, hogy egy város képviselői oly kevés kötelesség érzetet tanusítanak a közügyek iránt.

— **Nemes-Pátról hivatalos stýlus.** Pátró közseg előjárósága következő épületes bizonyítványt adott egy peres ügyben a bíróság rendelkezésére: Községi bizonyítvány. Eszt Hítelösen bizonyítjuk Hogy Szakáll József szuga még 1895 Ben ki volt cüvegölve Az Előll Járóság Altal És az levágás

kályhakkal helyettesíteni, ekkor terjedtek el a toronyórák és üvegablakok. A ládák helyett uriházaknál szekrények jöttek divatba s a székeket és padokat vánkossokkal látván el, a kárpitosok jó keresetnek örvendtek. Viseletünk olasz mintára alakult át s a szabók nem győzték előállítani a nemes urak számára a feszes nadrágot, gombos dolmányt és prémes mentét. Az összes iyarágak között azonban az ötvös-mesterség mutatott legtöbb eredményt. Arany zománcból készült kszereinket jól fizették nemcsak Hollandia és Angolországban, de még Amerikában is. Ekkor erősödött meg nálunk a czéhrendszer is, mely a jelen századig egyedüli védelmezője és ellenőrzője volt az iparosnak. E kor iparosa méltán elmondhatta: Erős várunk nekünk a czéhláda!

A kereskedés e korban külföldön rohamosan emelkedett. Hazánk sem maradhatott érintetlen e mozgalomtól. Róbert Károly, és fia, Nagy Lajos, a magyar ipart és kereskedést európai rangra emelték. A németek vasat, posztót, bőrárukat hoztak be, a lengyelek sőt, az oroszok nyers terményeket, a velenceiek selyemszöveteket, üveget és papírost. A prágai, nürnbergi, boroszlói és bécsi kereskedők rendes látogatói voltak vásárainknak.

Róbert Károly veretett legelőször arany pénzeket a florenzi aranyak mintájára. A florenus szóból keletkezett aztán a mi forint elnevezésünk Pénzverőházak voltak Budán, Kassán és Körmöczön. Ez utóbbi ma is fenáll.

Zsigmond királyunk elévülhetlen érdeme e korban, hogy a polgári osztályt, vagyis az iparosokat és kereskedőket fölvette a nemzet rendei közé. Addig csak a főpapok, főnemesek, nemesek és papok képeztek a nemzetalkotó testet, a polgárságnak és parasztságnak semmi beleszólása nem volt az ország dolgaiba. Most az iparosok és kereskedők ezt is megkapták. Meddig kellett e jogra a parasztságnak még várnia!

A szomorú emlékeztető mohácsi vész minden téren hátravetette nemzetünket. Van egy latin közmondás, mely azt mondja, hogy fegyverzaj közt hallgatnak a muzsák, vagyis szünetel a szellemi tevékenység. Mi is elmondhatjuk, hogy háborus világban néma az iparos műhelye és alhatik a kereskedő. Ebben a korban az ipar igen kezdetleges cikketeket állított elő, a czéhek élénksége lelohadt. Nemzetiségi és felekezeti harcok dúltak a czéhekben, a német czéhbe nem vettek föl magyar iparost és viszont. Az ötvösmesterség elvesztette régi hírét, csak Erdélyben

voltak még magyar ötvösök, nyugaton német és olasz munka árasztotta el az országot. Az érczöntés, vasszonszövés és könyvkötés mestersége azonban versenyzett a külfölddel. Erdély vas- és rézhámorai élénk tevékenységben voltak, mert Moldva- és Oláhország állandó piacszól szolgáltak, sőt az első papirgyárat Brassóban 1546-ban alapították. Nagy pártfogója volt az iparnak a dicső emlékü II. Rákóczy Ferenc is, ki udvarában az ötvösöket, szabókat, paszománkészítőket, gombkötőket, himzőket állandóan foglalkoztatta. Angliából finom selyemszöveteket, Törökországból arany és ezüstszálakat hozatott s ezekből készült a híres skófiun-himzés.

Kereskedésünk lassankint kezdett kelet felé elénkúlni. A török hadakat rendszeren kereskedő-karavánok kísérték; ezek keleti szőnyegeket, selyem-, gyapju- és pamutszöveteket, gyarmatarukat és dohányt hoztak a vásárokra. Ezekkel szemben kivitellünk csak szarvasmarhára és borra szorítkozott.

A felkelések korszaka után lassan-lassan áldásos működés fejlett ki az ipar és kereskedelem érdekében. Fiume szabad kikötő let, Magyarországhoz kapcsolatot s kiépült a Ludovika-műút Károlyvárostól Fiuméig. A francia háborúk után bekövet-

Pedik mosttörtént 1896 ban eszt igazoltatik Kelt Pátró 1896 június 10. Györfi János s. k. bíró Szmodits Mihály s. k. esküdt Szakáll János s. k. esküdt P. h. Szegény Szakáll József szuga, hogy az ördögbe birhatta ki az előjáróság czövekelesét? Ugy látszik a veszedelmes műtétbe mindjárt bele sem halt, mert a mint a bizonyítványból kitűnik, még 1 évig élt, s csak 1886. június 10-én vágott le végképen.

— **A földi Isten.** A napokban egy kavaván kolompár cigány érkezett hozzánk. A cigány familia csupán azért kereste fel a járás székhelyét — a mitől rendes körülmények között jobban félnek mint a szétől — hogy egy bonyadalmas szerelmi ügyet elintézhessenek. A dolog úgy esett, a mint a bíróságnál megjelent, szép cigány menyecske előadta, szép cigány primadonnája lele szeretett egy fiatal 18 éves cigány leventébe, a kivel — mert jogai is valának — minden áron el akarta magát vetetni. A legény azonban fityet hányt a leány szerelmének s a vajda parancsa daczára megszegte a cigány törvényt s categorice kijelentette, hogy kész inkább felakasztani magát, semhogy a szerelmes leány férjévé legyen. A társaság a legény ezen vakmerő ellenszegülését megboszulandó s talán azért, hogy fenyegetéssel más elhatározásra bírja, egy bűntény elkövetése miatt jelentést tett a csurgói járásbírósnál, a ki a különös legényt le is tartoztatta. Ez sem használt, a legény hajthatlan maradt. A cigányok látva, hogy az akaratos legényel nem bírnak a napokban a bíróság előtt megjelnetek s a vizsgáló bírót arra kérték, hogy „adja össze a rab cigányt a szerelmes leánnyal”. Midőn a bíró kijelentette, hogy ezt nem teheti, a házasság közvetítő cigány menyecske ily módon próbálta a bírót capacitálni: „De hogy nem, de hogy nem téhét, hiszen maga a földi Isten, a mit a zsúr akár ást téhét”. A bíró aztán megmagyarázta, hogy van már polgári házasság, pap sem kell, menjenek a polgári anyakönyvvezetőhöz, az majd össze boronálja a két ellentétes érzelmi házastulandót.

— **Aratásunk.** A hosszas és gyakori esőzések miatt az ideai aratáshoz csak a hét közepén kezdhettek. A vegetatio különben is annyira el volt maradvá, hogy a buzákat legfeljebb 13-án kezdik általában takarítani. A mint gazdáink mondják, az ideai aratásunk jóval felül üti a középminőséget, sőt határozottan jónak mondható. Egyik másik helyen a sok esőzés a sűrűn vetett buzát ugyan megdöntötte, mindamellett a mag szépen fejlett. A rozs és árpa vetések igen szépek voltak s ezek fizetnek legjobban.

— **A két tolvaj.** Becseics Jánosné és Burbócs Mária, czégbetegzés nélkül köz-

kereseti társasággá alakultak. A társaság a szükséges áru cikkeket a legtermészetesebb módon szerezte be. Több mint egy év óta folytatják az üzletet, mely idő alatt Gyékényes községben nem kevesebb mint 9 lopást követtek el. Az ellopott tárgyak legnagyobb részben tyukokból állanak, s hogy ezek el ne dögöljenek, nyomban kukorica is lopódott részükre. Loptak ezen kívül mézet, sőt egész kasméheket is. A társaság üzelmét végre a csendőrség leleplezte, s a bírósághoz szállította a két jó madarat. A két hölgy a legkedélyesebb hangulatban beszélt el, hogy miként emelték el a sok tyukot és méhkest.

— **A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete,** múlt évi és f. évi közgyűlései elhatározták az ezredéves ünnepély alkalmából a II. magyar gazdatiszti congressus megtartását. E congressus védnökségét dr. Darányi Ignác földm. m. ki. miniszter úr volt kegyes elfogadni. A congressus előkészítő bizottsága következőképp alakult meg: elnök Bajánovics Sándor, alelnökök Bálintffy Pál és Maday Izidor. — Bizottsági tagok: Darányi Béla, Förster Béla, h. Gothard Sándor, Kodolányi Antal, Landes József, dr. Szodovszky József és Szilassy Zoltán. E congressuson két kérdés vétetik tárgyalás alá u. m. 1. a gazdatiszti qualificatio megállapítása. 2. A szolgálatok és gazdasági alkalmazottak közötti jogviszony törvény útján való szabályozása, külön külön előadó által bevezetve. A congressuson részvehetnek nemcsak az egyesület tagjai, de földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek és erdőtisztek fel lesznek hívva a részvételre. A részvételi díj 2 koronában állapított meg, melynek beiktatása ellen a tagsági igazolvány fog kiszolgáltatni. A congressus a magyar gazdasági egyesületek által rendezendő congressussal kapcsolatosan közvetlen utána fog megtartatni s az előkészítő bizottság reményli, hogy e fontos kérdések tárgyalására az érdeklődés szép számu résztvevők megjelenésével fog nyilvánulni. A felhívások már a legközelebbi napokban küldetnek szét.

— **Vihar és jég.** Az ideai nyáron volt ugyan tulon-tul sok eső, de vihar és jég verés eddig kevés volt. Mintha mulasztását akarta volna kipótolni az ég haragja mult szombaton. Széles övben óriási vihar, felőszakadás és néhol jég tombolt végig vármegyénken délnyugotról észak-keletre. Kaposváron jég nem volt, de a vihar teljes erővel tombolt s a sétatéren százados fákat, körülbelül 20 darabot döntögetett halomra, melyek leverték az új ültetvényeket is. Az igali járásban több helyen jég is volt, mely annak daczára, hogy esővel hullott, nagy károkat okozott a gabonákban. A jégkár becslők ráják is már a vármegyét.

— **Az Új Világ csodái!** (Laurencie Gyula igazgató). Nagyszerű, leirhatatlanul érdekes az az amerikai díszmű, melyet a „Pesti Napló” kiadóhivatala előfizetőinek és a közönségnek nyújt. Egykor az emberek távoli csodavilágról álmodoztak, a melyet a fantázia a mesék pompájával, kincsekben kizsármíthatlanul gazdagnak képzelt el. E csodavilág után való forró óhaj arra ösztökölte a bátor szívűeket, hogy fölkeressék. Sok tévelygés után megtalálták a már mesévé vált régi indiát, fölfedezték leirhatlan merész, hosszú tengeri utazás után — az Ujvilágot. De a forró óhaj nem csillapult, mert a csodákat, a melyeket vártak, nem találták meg. Az a világ tehát, a melyről oly sokat ábrándoztak, csakugyan ábránd világ volt? Nem. Meg volt az, a czélt elérték. Csak az élő valóság és a birtok és élet után való kemény harc nem engedte, hogy az álom valóságát észrevegység. Évszázadoknak kell elviharozni, míg az emberiség arra a meggyőződésre ébredt, hogy mit nyert ezzel az új világgal. A mit az ösök óhajtottak, azt csak a késő utódok látták teljesítve, Igen, Amerika valódi csodavilág! A mérhetlen kincsek meg voltak, csak mélyen el voltak rejtve a föld öleiben, arany, ezüst és más fémek gazdagitják a földet úgy, hogy még hosszú idő fog elmúlni, a míg az utolsó drágaságokat a felszínre fogják hozni. És az ország szépségei? Szépek, mint a milyenekről álmodoztak, nagyszerűbbek, mint a mennyit a legmerészebb fantázia el tudott képzelni, tul-ágonan gazdag természeti csodákban, a melyekhez hasonlótak a világ egy tájékan sem találhatunk. Persze, a legnagyobb, a legkülönösebb csodája a világnak, oly csoda, a mely csak később keletkezett — az ember és az ő művei. Éppen a birtok után való kemény harc, a melyet csak lépésről-lépésre lehetett elfoglalni, csodálatos történelmi mult, a melyről annyi emlékszóbor regél, Amerika embereit azokká tette, a milyenek most; energiájokat megaczelozta, erejüket kifejlesztette és elméjüket úgy alakította, a milyenné minden tekin-

tetben eredetien, az ó-világ bámulatára lett. Erős kötelek fűz bennünket magyárokat az új-világhoz. Nincs város, gyarmat az új-világban, a melyben a magyar elem kiváló szerepet ne játszana. Amerika Magyarország számára új otthonná változott és csak kevesen lehetnek Magyarországon, a kiknek gondolatai ne kalandoznának át a távolba, abba a világba, a hol egy szív dobog értők, a hol talán egy testvérök, egy rokonok, egy barátjuk él. Üdvözlét, kézszorítás az a melyet Amerikából küldenek az itt következő lapok az anyaországban élőknek. Honfitárs hozta létre technikai tökélyvel ezeket a pompás lapokat, a melyek nemcsak Amerika csodavilágát mutatják-minden-nagyszerű, szép-alakulásaival, de eleven és vonzó leírásokban a szellemnek és szemnek is elővarázsolják a csodait mindazoknak a városoknak és helységeknek keleten, nyugaton, délen és északon, a hol honfitársaink élnek, az új-világban! Ezen díszmű 16 hetenkénti füzetekben 16 gyönyörű képes-földel alatt csak 40 krért kerül kiadásra és Magyarországon mindenütt kapható úgy magyar, mint német szövegben.

Egy járgány cséplővel vagy a nélkül eladó, vagy haszonbérbe kiadó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

C s a r n o k.

Egy kis excessus.

— Rajz. —

K. Kovács Laura.

(Folytatás.)

Patakit megszállja valami szokatlanná vált ellágyulás, — azután számot vet vagyoni visznyaival s úgylátja, hogy éppenséggel egy csinos pony lovat, meg egy aranyos hozzávaló kocsit, könnyen vehetne. Neki sem ártana, ha sáros időben kocsin járhatna át a hivatalba, mely a város másik végén van. Hogy kocsikáznék ez a makranczos csöpp-ség, — közel van az erdő, oda akár minden-napon is kimehetne virágokat szedni. — Úgy- legyen. A férj letette csibukját, iróasztalához ült s elkezdett számolni . . .

Jó magasan járt a nap az égen, 10 óra lehetett, mikor a járatlan kis utcza csöndjét, a tegnapi elegáns léptek zaja verte fel. Aranka a függöny mellé húzóva repeső kebellet figyelt a várva várt neszre. A léptek megcsendesültek a nyílt ablak alatt . . . — Semmi kétség, ez ő. Miért rettegjen, nem jár most erre senki, és nincs is vesztegetni való idő. . . . A szép idegen, kitudja mely órában távozik a városból, — hah! — miért rettegjen az, a ki szeret s szeretve van. . . . Aranka előlép a függöny mellől s kihajol az ablakon. Nem csalódott reményében: Don Cesario de Hamud ott állt egy viruló gesztenye-fa törzséhez támaszkodva egy rajzabummal, melybe vázlatokat készített. Aranka láttára kecsesen emelte kalapját, s a tegnapi mosollyal ajkain a tegnapi igéző bámullatt szemében, megszólalt: Asszonyom, előlvasta tegnapi soraimat? . . . Igen! És mit szól azokhoz? Nem tart engem toladodónak hátorságomért, meggyed mosolyog, arca mint egy angyalé, szemei, mint a madonna szemek.

Ez arcz kifejez mindent. . . . Egész közel jött az ablakhoz és suttogóvá vált hangon folytatá: a szerelem az egyedüli isten, övé a hatalom. . . . Én imádom ezt az egyedüli istent s kegyed is imádjá őt velem. Aranka az idegen szeméinek mysteus varázsától megbűvölten engedte át bársonyos kezét kreol imádojának, ki azt a lázas, meg-rontó csókkal vontá duzzadó melléhez. . . . Megértették egymást, meg, egészen az esze-veszetségig . . .

— Nem bűn azt vélé a barna idegen. Nem szeret így mint mi, csak az ki tud. De az akinek ilyen tudás adatott, nem az vétkezik azzal. Jöjj velem gyémántom, az igaz, hogy ma még nem vagyok gazdag de esküszöm spanyol hon istenére, hogy az leszek teerted, hogy bibor-bársonyba öltöztessetek.

Ah, gondol is most Aranka biborra, bársonyra, ki becsülhetne még földi ékességet, ha a menny fényességét látta. . . . — Caserio! Caserio! fogsz-e mindég szeretni?

— Szeretni foglak az örök élet utolsó atomáig, szeretni a végtelenségig. Téged kerestelek mindég életemben, ha nem léssz enyém, elhervadok, belehalok.

kezett az a kor, melyet történetírónk a nemzet ébredésének neveznek. Az államférfiak valósággal izgattak a magyar ipar és kereskedelem mellett, megalakult az iparvédegyelet, a honi iparcikkek terjesztésére, Széchenyi megnyitotta a vaskaput, a Dunán megjelent az első gőzhajó, az országgyűlés megalkotta az első kereskedelmi törvényt s Pozsonytól Szolnokig gőzkocsi hasított át az ország nyugati felét.

De folytassam-e tovább? A közelmúlt előttünk van. 1867. óta gyarapodás, főmúlt izlés, lázas szorgalom mutatkozik minden téren. Az 1885-ik és a jelen évi millenniumi kiállítás, dicsőségére válnak a magyar ipar és kereskedelemnek. Csak így tovább és hazánk anyagi jóléte biztosítva lesz!

Már pedig a virágzó ipar és kereskedelem alkotják meg első sorban azt az anyagi jólétet és függetlenséget, mely a magyar ember szívós ragaszkodása mellett leghatalmasabb biztosítéka a nemzet alkotmányos szabadságának.

Őseink ezt a földet karddal szereztek, nekünk munkával kell azt megtartani.

Rajta hát! Munkára fel!

Bárány Gyula.

— Nem fogsz elhervadni, nem fogsz belehalni. Fekete rózsája az elyémnek, mert én a tied leszek mindhalálig. — Feltétlenül bizol bennem? Kérde az idegen, merőn Aranka szemei közé nézve. Nem kérted ki vagyok és hová viszlek magammal?

— Nem, nem, miért kérdeznék én valami mást, ha már azt tudom, hogy szeretsz.

— Oh b zonyára egy herceg, egy Don Karlas, egy jogos trónkövetelő, zugta a nagy-rabecslés Aranka szívében. Megosztani vele bár mi sorsot, ha kell még börtönt is, áldás és boldogság.

— Jó, akkor hát holnap éjfelkor légy készen. A Budapest felé induló egy órai vonattal fogok indulni s ha követsz, magamhoz lánczollak varázsgyűrűjével az élő szerelemnek.

— Megyek, suttozták a mámoros asszony ajkai, megyek Cesario! —

Haloványan, kimerülten ült Aranka ebédkor az asztalnál. Pataki lopva pislogott fel rája. — Szemlátomást hanyatlak ez az asszony. Istenem! ha az örökös szobalás okozta, úgy én rettenetes büntetést érdemlek. Lelkem, kedves édes kicsi kis madaram! várj csak, milyen örömet készítek én tenedek holnapra.

Hosszu öleléssel búcsuzott nejétől, mikor delután hivatalba ment. De még csak fel sem tűnt a szórakozott Arankának, férje különös gyöngödsége. Ő csak annak örvendett, hogy már elmegy és nem kémli zavart arcját.

(Folyt. köv.)

Kiadó laptulapjdónos:
Vágó Gyula.

Hirdetések:

1053.
kjz. 96.

Udvarhely község előljáróságától.

Pályázati hirdetés.

Udvarhely községben megüresedett községi szülésznoi állásra, annak választás útján leendő betöltése céljából pályázat hirdettetik.

Ezzen állás évi 50 frt. fizetés és minden szülési eset után 1 frt. javadalmazással van ellátva.

Felhívhatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy oklevellel és eddigi működésüket igazoló bizonyítvánnyal ellátott kérvényüket a folyó hó 22-én tartandó választás napjáig a berzencei körjegyzőséghez nyújtsák be.

Megjegyeztetik, hogy az állás választás útján azonnal elfoglalandó.

Udvarhely, 1896. július hó 8-án.

Talger Lajos
körjegyző.

Tóth György
község bíró.

A csurgói áll. segély ev. ref. fő-gymnázium köztartásához

kerestetik egy gazda és szakácsné (férj- és feleség), fizetése havonként mindeniknek nyolcz (8) frt. teljes ellátás, két szobából álló lakás, fűtés és világítás.

A gazda kötelessége: a cselédekre felügyelni s őket rendben tartani, minden-nemű gazdai kötelességeket pontosan és lelkiismeretesen teljesíteni; a köztartás vezető-tanárnak és az igazgatónak utasításait teljesíteni; — a szakácsné kötelessége a gazdaasszonyi teendők hű teljesítése, a meg-állapított étrend szerint való főzés és tálalás a tisztaság és a rend fenntartása. Az utasításokat szintén a vezető-tanártól és az igazgatótól kapja.

A köztartás berendezési tárgyaiért anyagilag felelősek.

Mind addig maradhatnak míg kötelességeiket hiven és pontosan teljesítik. Ha a szolgálatból kiakarnak lépni, ezt a vezető-tanárnak és igazgatónak tartoznak bejelenteni, egy félévvel előbb.

A születési-, esketési- és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvények a csurgói

ev. ref. főgymnázium igazgatójához nyújtandók be 1896. aug. 10-ig. A belépés napja aug. 17. reggel 8 óra.

Egyenlő körülmények között előnyük lesz a némi vagyonnal rendelkezőknek. Csurgó, 1896. július 10-én.

Dr. Vida Károly
a főgimn. igazgatója.

2—1

Pályázati hirdetés

a b-somogyi ev. ref. egyházmegye által Somogy-Csurgón mintegy 75.000 frt. (150.000) építendő főgymnáziumi épület összes építő munkáinak elkészítésére az alábbi pontokban felsorolt és a vállalati általános és különleges feltételek mellett.

1. A pályázatban részt vehet minden magyar honos, aki építő mesteri képesítéssel bír.

2. Az összes építő munkák csak egy vállalkozónak fognak kiadatni.

3. Csak azon ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek az eredeti költségvetési úrlapokon az összes feltételeknek megfelelőleg nyújtatnak be. Az ajánlatához szükséges költségvetési úrlapok 2 frt. (4 korona) bocsátatnak a vállalkozók rendelkezésére, kik azokba egységáraitk bevezetni, és ajánlat szerinti végösszeget számokkal és betűkkel kiírni tartoznak. A költségvetési úrlapok szövegén változtatni nem szabad. Az építési tervek egy teljes masolati példánya 10 frt. (20 korona) a tervező építészől kívánatra megszerezhető; vállalkozók azonban ezen tervekbe, úgy az építés székhelyén, mint az építész irodájában betekínhetnek.

4. A sajátkezűleg aláírt ajánlatban kiteendő: az ajánlattevőnek neve, polgári állása, lakhelye. Az ajánlatnak továbbá tartalmaznia kell, az ajánlattevő általi nyilatkozatát, hogy az építési terveket, az általános és különös feltételeket, az építés helyét s a helyi viszonyokat ismeri, elfogadja, illetve magára nézve kötelezőknek ismeri.

5. Ajánlattevő tartozik, ajánlata beadása előtt, a vállalati általános és különleges feltételt egy példányát aláírni.

6. Az építkezésre vonatkozó összes műszaki műveletek s feltételek Csurgón aollirottál és Budapestén Bálint Zoltán tervező s művezető építésznel (VII. Erzsébet-körút 19. sz.) megtekinthetők Ugyanazok fognak költségvetési úrlapokat is kiadni a jelentkezőknek s ugyanitt irandók alá a vállalati általános s különleges feltételek is.

7. Ajánlattevő tartozik ajánlatának 5 00-at készpénzben, takarekpénztári könyvecskében, vagy ovadékképes értékpapirokban az egyházmegye pénztárának (Németh Zsigmond lelkész, lakik: Alsók, Somogy megye u. p. Csurgó) bántpénz gyanánt, előzetesen lefizetni, és az erről szóló nyugtatványt, illetőleg postai bevényt ajánlatához csatolni.

8. Az 50 kros bélyeggel ellátott, lepecsételt és „ajánlat a csurgói ev. ref. főgymnázium összes építő munkáira“ címzéssel megjelölt ajánlatok folyó évi július 29-ik napjának déli 12 órájáig aollirottál nyújtandók be. A beérkezett ajánlatok ugyanaznap delután 3 órákor fognak az építő bizottság által a gymnázium épületében feibontatni.

9. A feltételeknek megnem felelő, vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

10. Az igazgató-tanács fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson, hogy az ajánlatok mellőzésevel, a munkák biztosítására másképpen intézkedhessek.

11. A beadott ajánlat az ajánlatot tevőkre a beadáskor, az épített egyházmegyére pedig az igazgató-tanácsnak az ajánlatok felett hozandó határozata alapján válik kötelezővé. Ezen határidőig azonban az összes ajánlattevők ajánlataikkal és ovadékaikkal lekötve maradnak.

12. A nyertes pályázó köteles 5 00-05 bántpénzét az értesítés veteletől számított 3 nap alatt 10 00-ra kiegészíteni és a vállalati szerződést aláírni.

Kelt, Csurgón a főgymnázium igazgató-tanácsának f. é. július hó 9-én tartott üléséből.

Verbay István s. k.
ig. tanács-elnök.

HAZAI BUTORELADÁS!

Olcso árak! Solid áru! Pontos kiszógalás!

Van szerencsém a nagyrabecslült közönségnek b. tudomására hozni azon körülményt, hogy a

Budapesti és új-pesti első butorgyáraktól a képviselőseget

megkaptam s ezáltal azon előnyös helyzetben vagyok,

hogy a legkötőbb kész butorokból a legnagyobb készletet tartom és azokat részlet-fizetésre és gyári áron adom.

Kártyos műhelyemben elvállalok és készítek úgy mint salon garnitúrákat, ebédő dívánokat, ottománokat, rugó- és löszőr matraczokat, ugyszintén ezek javításait is jutányos áron.

TONET-FÉLE HAJLITOTT SZÉKEK BIZOMÁNYI RAKTÁRA.

Képeket, tükröket részletfizetésekre is gyári áron számítom.

Vidéki megrendelések a legnagyobb pontossággal teljesítetnek.

Csomagoláshoz szükséges gyekenyek olcsó áron.

Butorok és egyéb mindentéle butortárgyak gondos elcsomagolása előnyös felvételek mellett.

A szíves n. é. közönség támogatását és partfogását kérem vállalatom részére

Tisztelettel

L A S Z K A J Ó Z S E F

kártyos és butorkereskedő.

Csurgó.